

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 31. októbra 2019*

„Nesplnenie povinností štátom – Vlastné zdroje – Pridruženie zámorských krajín a území (ZKÚ) k Európskej únii – Rozhodnutie 91/482/EHS – Rozhodnutie 2001/822/ES – Dovoz výrobkov s pôvodom v ZKÚ do Únie bez dovozného cla – Sprievodné osvedčenie EUR.1 – Nezákonné vydávanie osvedčení orgánmi ZKÚ – Nevyberanie ciel členskými štátmi dovozu – Článok 4 ods. 3 ZEÚ – Zásada lojálnej spolupráce – Zodpovednosť členského štátu, ktorý má s dotknutými ZKÚ osobitné vzťahy – Povinnosť nahradiť stratu vlastných zdrojov Únie spôsobenú nezákonným vydávaním osvedčení EUR.1 – Dovoz sušeného mlieka a ryže z Curaçaa a krúp a krupice z Aruby“

Vo veci C-395/17,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 258 ZFEÚ, podaná 30. júna 2017,

Európska komisia, v zastúpení: J.-F. Brakeland, A. Caeiros, L. Flynn a S. Noë, splnomocnení zástupcovia,

žalobkyňa,

proti

Holandskému kráľovstvu, v zastúpení: M. K. Bulterman, M. H. S. Gijzen, P. Huurnink a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,

žalovanému,

ktorého v konaní podporuje:

Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, v zastúpení: pôvodne J. Kraehling, G. Brown, R. Fadoju a S. Brandon, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci K. Beal, QC, a P. Luckhurst, barristers, neskôr S. Brandon a F. Shibli, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci K. Beal, QC, a P. Luckhurst, barristers,

vedľajší účastník konania,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, podpredsedníčka, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, M. Safjan, S. Rodin, sudcovia J. Malenovský, L. Bay Larsen, T. von Danwitz (spravodajca), C. Toader, C. Vajda, F. Biltgen a K. Jürimäe,

generálny advokát: M. Bobek,

* Jazyk konania: holandčina.

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 2. októbra 2018,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 6. februára 2019,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Svojou žalobou Európska komisia navrhuje, aby Súdny dvor konštatoval, že Holandské kráľovstvo si tým, že nenahradilo stratu vlastných zdrojov, ktoré mali byť vypočítané a poskytnuté do rozpočtu Európskej únie v súlade s článkami 2, 6, 10, 11 a 17 nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 155, 1989, s. 1) [teraz články 2, 6, 10, 11 a 17 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 130, 2000, s. 1; Mim. vyd. 01/003, s. 169)], ak by sprievodné osvedčenia EUR.1 neboli vydané v rozpore jednak s článkom 101 ods. 1 rozhodnutia Rady 91/482/EHS z 25. júla 1991 o pridružení zámorských krajín a území k Európskemu hospodárskemu spoločenstvu [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 263, 1991, s. 1, ďalej len „rozhodnutie o ZKÚ z roku 1991“) a článkom 12 ods. 6 prílohy II k uvedenému rozhodnutiu, pokiaľ ide o dovoz sušeného mlieka a ryže z Curaçaa v rokoch 1997 až 2000, a jednak s článkom 35 ods. 1 rozhodnutia Rady 2001/822/ES z 27. novembra 2001 o pridružení zámorských krajín a území k Európskemu spoločenstvu („Rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. ES L 314, 2001, s. 1; Mim. vyd. 11/038, s. 319, ďalej len „rozhodnutie o ZKÚ z roku 2001“) a článkom 15 ods. 4 prílohy III k uvedenému rozhodnutiu, pokiaľ ide o dovoz krúp a krupice z Aruby v rokoch 2002 a 2003, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 5 Zmluvy o ES (neskôr článok 10 ES a teraz článok 4 ods. 3 ZEÚ).

Právny rámec

Medzinárodné právo

- 2 Charta Organizácie Spojených národov bola podpísaná v San Franciscu 26. júna 1945. článok 73 tejto Charty, ktorý sa nachádza v jej kapitole XI, nazvanej „Vyhlásenie o nesamosprávnych územiach“, stanovuje:

„Členovia Organizácie Spojených národov, ktorí majú alebo preberajú zodpovednosť za správu území, ktorých ľud ešte nedosiahol úplnú samosprávu, uznávajú zásadu, že záujmy obyvateľov týchto území sú na prvom mieste a prijímajú za svoju svätú povinnosť záväzok, že budú v rámci sústavy medzinárodného mieru a bezpečnosti, zriadenej touto Chartou, čo najviac podporovať ich blahobyť, a za tým cieľom:

...

b. budú rozvíjať samosprávu, náležite prizerať na politické túžby ľudu a pomáhať mu v postupnom rozvíjaní jeho slobodných politických ustanovizní, a to podľa osobitných pomerov každého územia a jeho ľudu a ich rôznych stupňov rozvoja;

...“

Právo Únie

Zmluva o ES

- 3 Skutkové okolnosti vytýkaného nesplnenia povinnosti sú z obdobia pred nadobudnutím, ako aj po nadobudnutí účinnosti Amsterdamskej zmluvy, ktorou bola zmenená Zmluva o ES. Ustanovenia, ktoré sú relevantné na účely prejednávanej žaloby o nesplnenie povinnosti, však zostali v podstate nezmenené. Článok 5 Zmluvy o ES (neskôr článok 10 ES) znel:

„Členské štáty prijímú všetky potrebné opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich z tejto zmluvy alebo z opatrení prijatých orgánmi Spoločenstva. Členské štáty uľahčia dosiahnutie úloh Spoločenstva.

Členské štáty neprijímú žiadne opatrenia, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov tejto zmluvy.“
[neoficiálny preklad]

- 4 Toto ustanovenie bolo v podstate nahradené článkom 4 ods. 3 ZEÚ.
- 5 Štvrtá časť tejto Zmluvy, nazvaná „Pridruženie zámorských krajín a území“, obsahovala články 131 až 137 (zmenené, neskôr články 182 až 188 ES a teraz články 198 až 204 ZFEÚ). Podľa uvedeného článku 131 (zmenený, neskôr článok 182 ES a teraz článok 198 ZFEÚ):

„Členské štáty súhlasia, aby sa k Spoločenstvu pridružili neeurópske krajiny a územia, ktoré majú osobitné vzťahy s Belgickom, Dánskom, Francúzskom, Talianskom, Holandskom a Spojeným kráľovstvom. Tieto krajiny a územia (ďalej len ‚krajiny a územia‘) sú uvedené v prílohe IV tejto zmluvy.

Cieľom pridruženia je podporovať hospodársky a sociálny rozvoj krajín a území a nadviazať úzke hospodárske vzťahy medzi nimi a Spoločenstvom ako celkom.

V súlade so zásadami, ktoré sú uvedené v preambule tejto zmluvy, pridruženie slúži predovšetkým na podporu záujmov a blahobytu obyvateľov týchto krajín a území a na to, aby dospeli k hospodárskemu, sociálnemu a kultúrnemu rozvoju, o ktorý sa usilujú.“ [neoficiálny preklad]

- 6 Článok 133 ods. 1 uvedenej Zmluvy (zmenený, neskôr článok 184 ods. 1 ES a teraz článok 200 ods. 1 ZFEÚ) stanovoval:

„Clá na tovar pochádzajúci z krajín a území pri dovoze do členských štátov sa odstraňujú v súlade s postupným úplným odstraňovaním ciel medzi členskými štátmi podľa ustanovení tejto zmluvy.“
[neoficiálny preklad]

- 7 Podľa článku 136 tej istej Zmluvy (zmenený, neskôr článok 187 ES a teraz článok 203 ZFEÚ):

„Podrobnosti a postup pridruženia krajín a území do Spoločenstva sa na počiatočné obdobie piatich rokov od nadobudnutia platnosti tejto zmluvy stanovia vykonávacím dohovorom pripojeným k tejto zmluve.

Pred uplynutím platnosti dohovoru uvedeného v predchádzajúcom odseku Rada na základe získanej skúsenosti a zásad stanovených touto zmluvou jednomyselne stanoví opatrenia potrebné na ďalšie obdobie.“ [neoficiálny preklad]

- 8 Článok 227 ods. 1 a 3 Zmluvy o ES (zmenený, neskôr článok 299 ods. 1 a 3 ES a teraz článok 52 ods. 1 ZEÚ a článok 355 ods. 2 ZFEÚ) stanovoval:

„1. Táto zmluva sa vzťahuje na Belgické kráľovstvo, Dánske kráľovstvo, Spolkovú republiku Nemecko, Helénsku republiku, Španielske kráľovstvo, Francúzsku republiku, Írsko, Taliansku republiku, Luxemburské veľkovoľvodstvo, Holandské kráľovstvo, Rakúsku republiku, Portugalskú republiku, Fínsku republiku, Švédske kráľovstvo a Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska.

...

3. Na zámorské krajiny a územia uvedené v zozname v prílohe IV k tejto zmluve sa vzťahujú osobitné dojednania pre pridruženie stanovené v štvrtej časti tejto zmluvy.

Táto zmluva sa nevzťahuje na zámorské krajiny a územia, ktoré udržiavajú osobitné vzťahy so Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska a nie sú zahrnuté do zoznamu uvedeného v predchádzajúcom odseku.“ *[neoficiálny preklad]*

- ⁹ Zoznam nachádzajúci sa v prílohe IV Zmluvy o ES (zmenený, neskôr príloha II Zmluvy o ES a teraz príloha II Zmluvy o FEÚ), nazvanej „Zámorské krajiny a územia, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia štvrtej časti tejto Zmluvy“, sa vzťahoval najmä na Arubu a Holandské Antily, medzi ktorými bolo Curaçao.

Nariadenia č. 1552/89 a 1150/2000

- ¹⁰ Články 2, 6, 10, 11 a 17 nariadenia č. 1552/89 (neskôr články 2, 6, 10, 11 a 17 nariadenia č. 1150/2000) postupne upravovali v čase skutkových okolností podmienky, za ktorých boli členské štáty povinné vypočítať a poskytnúť do rozpočtu Únie jej vlastné zdroje, medzi ktoré patria clá.

Rozhodnutia o ZKÚ z rokov 1991 a 2001

- 11 Prvé odôvodnenie rozhodnutia o ZKÚ z roku 1991 stanovovalo:

„keďže je potrebné stanoviť pre nové obdobie ustanovenia uplatniteľné na pridruženie zámorských krajín a území k Európskemu hospodárskemu spoločenstvu (ďalej len „ZKU“); tieto ustanovenia sa uplatňujú na územia patriace Francúzskej republike, na krajiny a územia patriace Spojenému kráľovstvu, na krajiny patriace Holandskému kráľovstvu, a čiastočne na Grónsko“. [neoficiálny preklad]

- ¹² V súlade s článkom 1 tohto rozhodnutia bolo jeho cieľom podporovať a urýchliť hospodársky, kultúrny a sociálny rozvoj a posilnenie hospodárskych štruktúr ZKÚ uvedených v prílohe I uvedeného rozhodnutia. Bod 4 tejto prílohy sa týkal Holandských Antíl, medzi ktorými boli aj Curaçao a Aruba ako ZKÚ Holandského kráľovstva.

- 13 Článok 6 prvý odsek rozhodnutia o ZKÚ z roku 1991 stanovoval:

„V rámci svojich príslušných právomocí orgány, ktoré sa zúčastňujú na partnerskom postupe podľa článku 10, pravidelne skúmajú výsledky jeho uplatňovania a poskytujú stanoviská a podnety potrebné na dosiahnutie cieľov tohto rozhodnutia.“ *[neoficiálny preklad]*

14 Podľa článku 10 tohto rozhodnutia:

„S cieľom umožniť miestnym príslušným orgánom ZKÚ byť zapojené viac do vykonávania zásad pridruženia ZKÚ k EHS, pri rešpektovaní právomocí príslušných centrálnych orgánov dotknutých členských štátov, sa zriaďuje konzultačný postup založený na zásade partnerstva medzi Komisiou, členským štátom a ZKÚ.

Toto partnerstvo, ktorého podmienky sú stanovené v článkoch 234, 235 a 236 tohto rozhodnutia, umožní preskúmať skúsenosti získané z pridruženia a diskutovať o problémoch, ktoré sa prípadne vyskytnú vo vzťahoch medzi ZKÚ a Spoločenstvom.“ [*neoficiálny preklad*]

15 Článok 101 ods. 1 uvedeného rozhodnutia znel takto:

„Výrobky s pôvodom v ZKÚ budú dovážané do Spoločenstva bez dovozného cla a poplatkov s rovnocenným účinkom.“ [*neoficiálny preklad*]

16 Podľa článku 108 ods. 1 prvej zarážky rozhodnutia o ZKÚ z roku 1991 boli pojem výrobky s pôvodom a metódy administratívnej spolupráce, ktoré sa na ne vzťahujú, definované v prílohe II tohto rozhodnutia.

17 Podľa článku 234 tohto rozhodnutia:

„Činnosť Spoločenstva sa opiera, pokiaľ je to možné, o úzku spoluprácu medzi Komisiou, členským štátom, do ktorého patrí ZKÚ, a príslušnými miestnymi orgánmi ZKÚ.

Táto spolupráca sa ďalej nazýva ‚partnerstvo‘.“ [*neoficiálny preklad*]

18 Článok 235 ods. 1 a 2 uvedeného rozhodnutia stanovoval:

„1. Partnerstvo sa týka programovania, prípravy, financovania, monitorovania a hodnotenia činností vykonávaných Spoločenstvom v rámci tohto rozhodnutia, ako aj všetkých problémov, ktoré sa vyskytnú vo vzťahoch medzi ZKÚ a Spoločenstvom.

2. Na tento účel môžu byť vytvorené pracovné skupiny pridruženia ZKÚ, ktoré majú poradnú povahu a sú zložené z troch partnerov uvedených v článku 234, buď na základe zemepisnej oblasti ZKÚ alebo skupinou ZKÚ patriacou do toho istého členského štátu, a to najmä na žiadosť dotknutých ZKÚ. Tieto skupiny sú vytvorené:

- buď *ad hoc* s cieľom riešiť konkrétne problémy,
- alebo na trvalom základe na zostávajúce obdobie v rámci rozhodnutia o pridružení; v takom prípade sa stretnú aspoň raz za rok s cieľom preskúmať vykonávanie tohto rozhodnutia alebo vyriešiť ďalšie otázky uvedené v odseku 1.“ [*neoficiálny preklad*]

19 Podľa článku 237 toho istého rozhodnutia:

„S výhradou osobitných ustanovení týkajúcich sa vzťahov medzi ZKÚ a francúzskymi zámorskými oblasťami, ktoré sú v tomto rozhodnutí stanovené, sa toto rozhodnutie uplatňuje na jednej strane na územia, kde sa uplatňuje Zmluva o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva a za podmienok stanovených v tejto zmluve, a na strane druhej na územia ZKÚ.“ [*neoficiálny preklad*]

- 20 Článok 1 prílohy II k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 1991, týkajúci sa definície pojmu „výrobky s pôvodom“ a metód administratívnej spolupráce, stanovoval:

„Na účely uplatňovania ustanovení rozhodnutia o obchodnej spolupráci sa výrobok považuje za výrobok s pôvodom v krajinách a na územiach ďalej označovaných ako ‚ZKÚ‘, v Spoločenstve alebo štátoch AKP, ak tam bol buď úplne získaný, alebo dostatočne opracovaný alebo spracovaný.“
[neoficiálny preklad]

- 21 Článok 12 ods. 1 a 6 tejto prílohy stanovoval:

„1. Dôkaz o štatúte pôvodu výrobkov v zmysle tejto prílohy sa predkladá vo forme sprievodného osvedčenia EUR.1, ktorého vzor sa nachádza v prílohe 4 k tomuto rozhodnutiu.

...

6. Sprievodné osvedčenie EUR.1 vydávajú colné orgány ZKÚ vývozu, ak tovar možno považovať za výrobky s pôvodom v zmysle tejto prílohy.“ [neoficiálny preklad]

- 22 Článok 26 uvedenej prílohy, nazvaný „Overenie sprievodných osvedčení EUR.1 a tlačív EUR.2“, stanovoval:

„1. Následné overenie sprievodných osvedčení EUR.1 alebo tlačív EUR.2 sa vykonáva náhodne a vždy, keď majú colné orgány štátu dovozu dôvodné pochybnosti, pokiaľ ide o pravosť dokumentu alebo pokiaľ ide o presnosť informácií týkajúcich sa skutočného pôvodu dotknutých výrobkov.

...

6. V prípadoch, keď sa javí, že postup overovania alebo akákoľvek iná dostupná informácia naznačuje, že ustanovenia tejto prílohy sú porušované, ZKÚ z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť Komisie vykoná vhodné šetrenia alebo zariadi, aby sa takéto šetrenia vykonali s patričnou naliehavosťou s cieľom zistiť takéto porušenia a zabrániť im. Komisia sa môže zúčastňovať na takýchto šetreniach.

...

7. Námietky, ktoré nebolo možné vyriešiť medzi colnými orgánmi štátu dovozu a colnými orgánmi ZKÚ vývozu, alebo ktoré nastoľujú problém výkladu tejto prílohy, sa predložia výboru pôvodu zriadeného [nariadením Rady (EHS) č. 802/68 z 27. júna 1968 o spoločnej definícii pojmu pôvodu tovaru (Ú. v. ES L 148, 1968, s. 1)].“ [neoficiálny preklad]

- 23 V súlade s článkom 12 ods. 1 tohto nariadenia je výbor pôvodu zložený zo zástupcov členských štátov, ktorému predsedá zástupca Komisie.

- 24 Rozhodnutie ZKÚ z roku 1991 zostalo v platnosti až do 1. decembra 2001. Dňa 2. decembra toho istého roku vstúpilo do platnosti rozhodnutie o ZKÚ z roku 2001. článok 4 ods. 1 tohto rozhodnutia stanovoval:

„V rámci partnerstva stanoveného v článku 7, orgány ZKÚ prevezmú prvotnú zodpovednosť za formuláciu združovania a stratégie rozvoja a ich vykonávanie až do prípravy, spolu s Komisiou a členským štátom s ktorým sú ZKÚ spojené, jednotlivých programovacích dokumentov... a spolupráca plány.“

25 Článok 7 rozhodnutia o ZKÚ z roku 2001 stanovoval:

„1. S cieľom umožniť ZKÚ plne sa zúčastniť na vykonávaní pridruženia ZKÚ-ES, s náležitým ohľadom pre spôsob akým sú inštitúcie spomenutých členských štátov usporiadané, pridruženie použije poradenský postup založený na ustanoveniach spomenutých nižšie. Bude sa zaoberať akoukoľvek otázkou vznikajúcou vo vzťahoch medzi ZKÚ a spoločenstvom.

...

3. Medzi Komisiou, členským štátom s ktorým je ZKÚ spojené a každým ZKÚ budú samostatné partnerstvá, reprezentované svojimi orgánmi, umožňujúce cieľom a zásadám tohoto rozhodnutia, najmä tým na ktoré sa odvolávajú články 4 a 19, aby sa uviedli do praxe. Táto trojstranná konzultácia bude ďalej uvádzaná ako ‚partnerstvo‘.

Partnerstvo pracovných skupín, konajúce v poradnej funkcii, bude vymenované pre každú ZKÚ. Ich členstvo bude zahŕňať vyššie uvedených troch spoločníkov. Tieto pracovné skupiny môžu byť zvolané na žiadosť Komisie, členského štátu alebo ZKÚ. Na žiadosť jedného zo spoločníkov, viacero partnerstiev pracovných skupín môže usporiadať spojené stretnutia aby zvažili témy spoločného záujmu alebo oblastné hľadiská združovania.

4. Táto konzultácia sa bude vykonávať v plnom súlade s príslušnými ústavnými, právnymi a finančnými právomocami každého z troch spoločníkov.

...“

26 Článok 35 tohto rozhodnutia stanovoval:

„1. Výrobky s pôvodom v ZKÚ budú dovážané do spoločenstva bez dovozného cla.

2. Pojem výrobkov s pôvodom a metód administratívnej spolupráce ktorá sa k tomu vzťahuje sú stanovené v prílohe III.“

27 Článok 2 prílohy III k uvedenému rozhodnutiu, týkajúci sa definície pojmu „výrobky s pôvodom“ a metód administratívnej spolupráce, stanovoval vo svojom odseku 1 výrobky považované za výrobky s pôvodom v ZKÚ.

28 V súlade s článkom 14 ods. 1 písm. a) tejto prílohy sa na výrobky s pôvodom v ZKÚ mohli uplatňovať výhody rozhodnutia o ZKÚ z roku 2001 pri ich dovoze do Spoločenstva na základe predloženia osvedčenia EUR.1.

29 Článok 15 ods. 1 a 4 uvedenej prílohy stanovoval:

„1. Colné orgány vyvážajúceho ZKÚ vydajú sprievodné osvedčenie EUR.1 na žiadosť ktorú vývozca urobí písomne alebo, na vývozcu zodpovednosť, jeho oprávnený zástupca.

...

4. Sprievodné osvedčenie EUR.1 vydajú colné orgány vyvážajúceho ZKÚ, ak dotknuté výrobky môžu byť považované za výrobky s pôvodom v ZKÚ, v spoločenstve alebo v AKP a splňajú ostatné požiadavky tejto prílohy.“

30 Článok 32 prílohy III k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 2001, nazvaný „Overenie osvedčení o pôvode“, znel takto:

„1. S cieľom zaistiť riadne uplatnenie tejto prílohy, ZKÚ, spoločenstvo a štáty AKP si navzájom pomáhajú, prostredníctvom príslušných colných správ, pri preverovaní pravosti sprievodného osvedčenia EUR.1 alebo fakturačných vyhlásení a správnosti informácie uvedenej v týchto dokladoch.

...

2. Následné overenia osvedčení o pôvode sa vykonávajú náhodne alebo kedykoľvek colné orgány dovážajúcej krajiny majú odôvodnené pochybnosti týkajúce sa pravosti takýchto dokladov, štatútu pôvodu dotknutých výrobkov alebo splnenia ďalších požiadaviek tejto prílohy.

...

8. V prípadoch, kde sa zdá že postup overenia alebo akákoľvek iná informácia ktorá je k dispozícii naznačuje, že ustanovenia tejto prílohy sú porušované, ZKÚ z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť spoločenstva vykoná vhodné šetrenie alebo zariadi aby sa takéto šetrenia vykonali s patričnou naliehavosťou s cieľom určiť a zabráňovať takýmto porušeniam. Komisia sa môže na šetreniach zúčastniť.“

31 Článok 34 tejto prílohy, nazvaný „Urovnávanie sporov“, vo svojom prvom odseku stanovoval:

„V prípadoch kde vzniknú spory v súvislosti s overením postupov článkov 32 a 33, ktoré nemôžu byť urovnané medzi colnými orgánmi požadujúcimi overenie a colnými orgánmi zodpovednými za vykonávanie tohto overenia, alebo kde vznesú pochybnosť pokiaľ ide o výklad tejto prílohy, predkladajú sa výboru pre colný zákonník – sekcii pôvodu, založenej [nariadením Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, 1992, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307)].“

32 V súlade s článkom 247 ods. 1 tohto nariadenia bol výbor pre colný kódex zložený zo zástupcov členských štátov a predsedal mu zástupca Komisie.

Colný kódex

33 Článok 220 ods. 2 písm. b) a článok 239 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, 1992, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307), zmeneného nariadením (ES) č. 2700/2000 Európskeho parlamentu a Rady zo 16. novembra 2000 (Ú. v. ES L 311, 2000, s. 17; Mim. vyd. 02/010, s. 239) (ďalej len „colný kódex“), konkretizoval podmienky, za akých mohli členské štáty nevykonať dodatočné zapísanie cla do účtovnej evidencie alebo uskutočniť vrátenie alebo odpustenie tohto cla.

Nariadenie (ES, Euratom) č. 1605/2002

34 Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 248, 2002, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 74), zmenené nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1995/2006 z 13. decembra 2006 (Ú. v. EÚ L 390, 2006, s. 1) (ďalej len „rozpočtové nariadenie“), vo svojom článku 73a stanovuje:

„Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia osobitných právnych predpisov a uplatňovanie rozhodnutia Rady týkajúceho sa systému vlastných zdrojov Spoločenstiev, sa na pohľadávky Spoločenstiev voči tretím stranám a na pohľadávky tretích strán voči Spoločenstvám uplatňuje premlčacia lehota v dĺžke piatich rokov.

Dátum, od ktorého sa počíta plynutie premlčacej lehoty, a podmienky prerušenia tejto lehoty sa ustanovia vo vykonávacích predpisoch.“

Nariadenie (ES, Euratom) č. 2342/2002

- 35 Článok 85b nariadenia Komisie (ES, Euratom) č. 2342/2002 z 23. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia č. 1605/2002 (Ú. v. ES L 357, 2002, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 145), zmeneného nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 478/2007 z 23. apríla 2007 (Ú. v. EÚ L 111, 2007, s. 13) (ďalej len „vykonávacie nariadenie“), nazvaný „Pravidlá týkajúce sa premlčacej lehoty“, vo svojom odseku 1 prvom pododseku stanovuje:

„Premlčacia lehota pre nároky Spoločenstiev voči tretím stranám začne plynúť od momentu uplynutia konečného termínu... oznámeného dlžníkovi v oznámení o dlhu.“

Holandské právo

- 36 V súlade so Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden (Charta Holandského kráľovstva) v znení uplatniteľnom počas sporného obdobia bolo Holandské kráľovstvo zložené z troch krajín (*landen*), konkrétne z Holandska (*Nederland*), Holandských Antíl (*Nederlandse Antillen*) a Aruby. Počas tohto obdobia bolo Curaçao neoddeliteľnou súčasťou Holandských Antíl.

- 37 Podľa článku 3 ods. 1 písm. b) tejto charty zahraničné veci patria „do právomoci kráľovstva“.

- 38 Podľa článku 50 ods. 1 uvedenej charty:

„Legislatívne a správne opatrenia v Holandských Antilách a na Arube, ktoré sú v rozpore s touto chartou, medzinárodným nástrojom, zákonom kráľovstva, nariadením verejnej správy pre kráľovstvo alebo záujmami, ktorých podpora alebo ochrana patria do právomoci kráľovstva, môže kráľ ako hlava kráľovstva pozastaviť alebo zrušiť odôvodneným dekrétom. ...“

- 39 Článok 51 tej istej charty znel takto:

„Ak si orgán v Holandských Antilách a na Arube neplní alebo riadne neplní svoje funkcie v súlade s chartou, medzinárodným nástrojom, zákonom kráľovstva alebo nariadením verejnej správy pre kráľovstvo, nariadenie verejnej správy pre kráľovstvo s uvedením právneho základu a dôvodov, na ktorých je založené, môže stanoviť, akým spôsobom sa majú uvedené funkcie plniť.“

- 40 Článok 52 Charty Holandského kráľovstva stanovoval:

„So súhlasom kráľa môže právna úprava krajiny zveriť kráľovi ako hlave kráľovstva alebo guvernérovi ako orgánu kráľovstva právomoci v súvislosti so záležitosťami uvedenej krajiny.“

Skutkové okolnosti sporu

- 41 Počas rokov 1997 až 2000 boli do Nemecka dovezené sušené mlieko a ryža z Curaçaa a počas rokov 2002 a 2003 krúpy a krupica z Aruby do Holandska.
- 42 Orgány Curaçaa a Aruby vydali pre tieto tovary sprievodné osvedčenia EUR.1 (ďalej len „osvedčenia EUR.1“), hoci nespĺňali podmienky, ktoré sa vyžadujú na to, aby sa mohli považovať za výrobky s preferenčným pôvodom podľa článku 101 ods. 1 rozhodnutia o ZKÚ z roku 1991 a článku 35 ods. 1 rozhodnutia o ZKÚ z roku 2001.

- 43 Vydanie osvedčení EUR.1 orgánmi Curaçaa a Aruby bolo predmetom vyšetrovania Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF). Ten uverejnil svoje správy z misií týkajúcich sa Curaçaa a Aruby 24. októbra 2000 a 23. decembra 2004.
- 44 Po týchto vyšetrovaniach Komisia informovala holandské a nemecké orgány o nezákonnosti týchto osvedčení EUR.1 a vyzvala ich na vymożenie cla za príslušné dovozy. Holandské a nemecké orgány vypočítali len časť týchto ciel, pričom zvyšok bol premlčaný.
- 45 Listami z 27. januára a 31. mája 2012 Komisia považovala Holandské kráľovstvo za zodpovedné za pochybenie, ktorého sa dopustili orgány Curaçaa a Aruby. Požiadala Holandské kráľovstvo, aby najneskôr do 20. marca resp. 20. júla 2012 nahradilo z toho vyplývajúcu stratu vlastných zdrojov.

Konanie pred podaním žaloby

- 46 Keďže Holandské kráľovstvo nevyhovelo tejto žiadosti, Komisia mu 21. novembra 2013 zaslala výzvu, na ktorú holandské orgány odpovedali 20. februára 2014, pričom odmietli akúkoľvek zodpovednosť za akty svojich ZKÚ.
- 47 Dňa 17. októbra 2014 Komisia zaslala Holandskému kráľovstvu odôvodnené stanovisko, v ktorom trvala na svojej pozícii uvedenej vo výzve. Lehota na prijatie nevyhnutných opatrení na dosiahnutie súladu s odôvodneným stanoviskom uplynula 17. decembra 2014.
- 48 Holandské kráľovstvo listom z 19. novembra 2015 odpovedalo na odôvodnené stanovisko, pričom naďalej odmietalo akúkoľvek zodpovednosť.
- 49 Komisia sa teda rozhodla podať žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

O žalobe

O prípustnosti žaloby

Argumentácia účastníkov konania

- 50 Holandské kráľovstvo spochybňuje prípustnosť žaloby z dôvodu, že žaloba je nejednoznačná, pričom koherentne a presne neprezentuje základ nesplnenia povinností vyplývajúcich z článku 5 Zmluvy o ES (neskôr článok 10 ES a teraz článok 4 ods. 3 ZEÚ), ktoré sa jej vytýka. V tejto súvislosti Holandské kráľovstvo uvádza, že v niektorých bodoch žaloby sa zdá, že Komisia tvrdí, že je zodpovedné za akty colných orgánov jeho ZKÚ, akoby predstavovali jeho vlastné orgány, zatiaľ čo v iných bodoch mu vytýka, že neprijalo vhodné opatrenia na zabránenie nezákonného vydania osvedčení EUR.1 týmito orgánmi.
- 51 Komisia tvrdí, že jej žaloba je prípustná.

Posúdenie Súdnyim dvorom

- 52 Z ustálenej judikatúry týkajúcej sa článku 120 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora vyplýva, že každý návrh na začatie konania musí obsahovať jasne a presne určený predmet sporu, ako aj zhrnutie dôvodov, na ktorých je návrh založený, tak aby bolo umožnené žalovanému účastníkovi konania pripraviť si svoju obranu a Súdnemu dvoru vykonať svoje preskúmanie. Podstatné skutkové a právne okolnosti, na ktorých je žaloba založená, musia preto vyplývať koherentným a zrozumiteľným

spôsobom už z textu samotného návrhu a návrhy žaloby musia byť formulované jednoznačne, aby Súdny dvor nerozhodol nad rámec návrhov ani neopomenul rozhodnúť o niektorom žalobnom dôvode (rozsudok z 11. júla 2018, Komisia/Belgicko, C-356/15, EU:C:2018:555, bod 32 a citovaná judikatúra).

- 53 Súdny dvor tiež rozhodol, že v rámci žaloby, ktorá je podaná na základe článku 258 ZFEÚ, musia byť žalobné dôvody uvedené koherentným a presným spôsobom, aby členský štát a Súdny dvor mohli správne pochopiť rozsah vytýkaného porušenia práva Únie, čo je nevyhnutnou podmienkou na to, aby uvedený štát mohol účinne uplatniť svoje dôvody obrany a aby Súdny dvor mohol preveriť existenciu uvádzaného nesplnenia si povinnosti (rozsudok z 11. júla 2018, Komisia/Belgicko, C-356/15, EU:C:2018:555, bod 33 a citovaná judikatúra).
- 54 Žaloba Komisie musí najmä obsahovať koherentný a podrobný výklad dôvodov, ktoré ju viedli k presvedčeniu, že predmetný členský štát si nesplnil jednu z povinností, ktoré mu vyplývajú zo Zmlúv (rozsudok z 11. júla 2018, Komisia/Belgicko, C-356/15, EU:C:2018:555, bod 34 a citovaná judikatúra).
- 55 V tomto prípade treba konštatovať, že Komisia presne uvádza ustanovenie práva Únie, ktoré Holandské kráľovstvo údajne porušilo, a to článok 5 Zmluvy o ES (neskôr článok 10 ES a teraz článok 4 ods. 3 ZEÚ), ako aj skutočnosti, ktoré mu vytýka, konkrétne neexistenciu náhrady sumy spolu s úrokmi, ktorá zodpovedá strate tradičných vlastných zdrojov vyplývajúcej z toho, že orgány Curaçaa a Aruby vydali osvedčenia EUR.1 v rozpore s rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001.
- 56 Navyše, aj keď sa v žalobe Komisie uvádza prípadné opomenutie Holandska prijať primerané opatrenia na zabránenie takémuto nezákonnému vydaniu, z tejto žaloby jasne vyplýva, že predmetom žaloby Komisie nie je toto prípadné opomenutie, ale len neexistencia náhrady straty tradičných vlastných zdrojov zo strany Holandského kráľovstva, ktorá vyplýva z nezákonného vydania predmetných osvedčení EUR.1.
- 57 Navyše, ako to v podstate uviedol generálny advokát v bode 43 svojich návrhov, skutočnosť, že uvedená žaloba nešpecifikuje, či bolo podľa Komisie toto nezákonné vydanie výsledkom aktov orgánov Curaçaa a Aruby, ktoré sú pripísateľné Holandskému kráľovstvu, alebo dôsledkom opomenutia tohto členského štátu prijať primerané opatrenia na predchádzanie takémuto vydaniu, mu nezabránila v tom, aby účinne uplatnilo svoje právo na obhajobu, pokiaľ ide o vytýkané nesplnenie povinnosti.
- 58 Námietku neprípustnosti vznesenú Holandským kráľovstvom treba preto zamietnuť.

O veci samej

Argumentácia účastníkov konania

- 59 Komisia tvrdí, že Holandské kráľovstvo je na základe zásady lojálnej spolupráce zakotvenej v článku 5 Zmluvy o ES (neskôr článok 10 ES a teraz článok 4 ods. 3 ZEÚ) povinné nahradiť stratu tradičných vlastných zdrojov vyplývajúcu zo skutočnosti, že orgány Curaçaa a Aruby vydali osvedčenia EUR.1 v rozpore s ustanoveniami rozhodnutí o ZKÚ z rokov 1991 a 2001, v dôsledku čoho členské štáty dovozu nemohli vybrať určité clá týkajúce sa dotknutých dovozov.
- 60 V tomto ohľade sa Komisia po prvé domnieva, že Holandské kráľovstvo musí ako členský štát prevziať zodpovednosť za akty prijaté orgánmi Curaçaa a Aruby a za nedbanlivosť, ktorej sa tieto orgány dopustili v rozpore s rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001, a to vzhľadom na osobitné vzťahy, ktoré Holandské kráľovstvo udržiavalo s týmito ZKÚ, ktoré podľa Komisie neboli nezávislými štátmi a obe tvorili neoddeliteľnú súčasť tohto kráľovstva.

- 61 Komisia ďalej uvádza, že Holandské kráľovstvo sa nemôže odvolávať na autonómiu, ktorú mali Curaçao a Aruba v súlade s Chartou Holandského kráľovstva, s cieľom odôvodniť nedodržanie svojich povinností vyplývajúcich zo zásady lojálnej spolupráce. Navyše autonómia týchto ZKÚ nie je absolútna, keďže podľa článkov 50 až 52 tejto charty orgány Holandského kráľovstva disponujú právomocami umožňujúcimi zabezpečiť, aby orgány Curaçaa a Aruby dodržiavali ustanovenia rozhodnutí o ZKÚ z rokov 1991 a 2001.
- 62 Po druhé Komisia pripomína, že zásada lojálnej spolupráce ukladá členským štátom povinnosť prijať všetky opatrenia spôsobilé zaručiť dosah a účinnosť práva Únie. V prejednávanej veci nezákonné vydávanie osvedčení EUR.1 orgánmi Curaçaa a Aruby zabránilo vyberaniu cla a poskytnutiu tohto cla do rozpočtu Únie ako vlastných zdrojov. Holandské kráľovstvo tým, že nenahradilo túto stratu vlastných zdrojov, bránilo riadnemu fungovaniu systému vlastných zdrojov Únie, keďže uvedenú stratu museli nahradiť všetky členské štáty prostredníctvom zvýšenia vlastného zdroja založeného na hrubom národnom dôchodku. V dôsledku toho ochrana rozpočtu Únie vyžaduje, aby mohla byť Holandskému kráľovstvu pripísaná zodpovednosť za to, že orgány Curaçaa a Aruby porušili rozhodnutia o ZKÚ z rokov 1991 a 2001, a uložená povinnosť nahradiť stratu zdrojov, ktorá z toho vyplýva.
- 63 Komisia po tretie tvrdí, že Holandské kráľovstvo je povinné zaplatiť úroky z omeškania zo sumy zodpovedajúcej tejto strate vlastných zdrojov. Podľa Komisie povinnosť platiť takéto úroky z omeškania nie je založená na právnej úprave Únie v oblasti vlastných zdrojov, ale priamo vyplýva z povinnosti lojálnej spolupráce, a to vzhľadom na neoddeliteľný vzťah medzi povinnosťou identifikovať vlastné zdroje Únie, povinnosťou pripísať ich na účet Komisie v stanovených lehotách a napokon povinnosťou platiť úroky z omeškania.
- 64 Holandské kráľovstvo podporované Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska spochybňuje nesplnenie povinnosti, ktoré sa mu vytýka. Aj keď po prvé pripúšťa, že je priamo zodpovedné za akty krajín, ktoré ho tvoria, Holandské kráľovstvo zastáva názor, že táto zodpovednosť sa vzťahuje len na porušenie povinností, ktoré má ako členský štát Únie.
- 65 Podľa judikatúry Súdneho dvora vyplývajúcej zo stanoviska 1/78 (Medzinárodná dohoda o prírodnom kaučuku) zo 4. októbra 1979 (EU:C:1979:224, bod 62) je potrebné určiť, v akom postavení možno Holandské kráľovstvo považovať za zodpovedné, a to ako členský štát Únie alebo ako zástupcu svojich ZKÚ v medzinárodných vzťahoch. V súlade s článkom 227 ods. 3 Zmluvy o ES (neskôr článok 299 ods. 3 ES a teraz článok 355 ods. 2 ZFEÚ) sa územná pôsobnosť tejto zmluvy obmedzuje na európsku časť kráľovstva, teda Holandsko, zatiaľ čo na ZKÚ sa vzťahuje výlučne osobitný režim, ktorý je predmetom štvrtej časti uvedenej zmluvy. Všeobecné ustanovenia tejto zmluvy sa teda na ZKÚ neuplatňujú, pokiaľ neexistuje výslovný odkaz. ZKÚ sa konkrétne musia považovať za tretie krajiny, pokiaľ ide o dovoz tovaru do Únie. ZKÚ teda nemožno považovať za neoddeliteľnú súčasť členského štátu, ku ktorému sú pridružené.
- 66 V tejto súvislosti Holandské kráľovstvo zdôrazňuje, že keďže len samotné kráľovstvo má subjektivitu podľa medzinárodného práva verejného a právomoc uzatvárať zmluvy, ratifikovalo Zmluvu o ES iba pre Holandsko, takže iba Holandsko je viazané právami a povinnosťami vyplývajúcimi z jeho pristúpenia k Únii.
- 67 Holandské kráľovstvo zastáva názor, že vzhľadom na autonómiu, ktorou disponujú Holandské Antily a Aruba, je tvrdenie, podľa ktorého je Holandsko zodpovedné za akty orgánov týchto ZKÚ, v rozpore s článkom 4 ods. 2 ZEÚ a s článkom 73 Charty Organizácie Spojených národov. Podľa ustanovení Charty Holandského kráľovstva sa Holandské Antily a Aruba nemôžu považovať za súčasť Holandska v priebehu sporného obdobia, pretože aj keď tieto dve územia mali podobne ako Holandsko postavenie krajín (*landen*) Holandského kráľovstva, každé z nich malo svoj vlastný Staatsregeling (základný zákon) a veľkú autonómiu na úrovni kráľovstva. Napokon články 50 až 52 Charty

Holandského kráľovstva nezverovali Holandsku žiadnu právomoc voči orgánom Curaçaa a Aruby, a stanovovali len možnosť prijímať rozhodnutia vo vzťahu k týmto územiám v rámci rady ministrov kráľovstva.

- 68 Po druhé Holandské kráľovstvo tvrdí, že uvádzaná povinnosť náhrady a zaplatenia úrokov z omeškania nemá oporu ani v právnej úprave Únie týkajúcej sa vlastných zdrojov, ani v rozhodnutiach o ZKÚ z rokov 1991 a 2001. Pripustenie takejto povinnosti by tak bolo v rozpore so zásadou právnej istoty. Holandské kráľovstvo dodáva, že Komisia sa v tejto súvislosti nemôže opierať ani o článok 5 Zmluvy o ES (neskôr článok 10 ES a teraz článok 4 ods. 3 ZEÚ) bez toho, aby preukázala, že Holandsko porušilo svoje vlastné povinnosti podľa práva Únie. Komisia však takýto dôkaz nepredložila a obmedzila sa na tvrdenie, že Holandsko „primerane“ nereagovalo na porušenie, ktorého sa dopustili dotknuté ZKÚ.
- 69 Holandské kráľovstvo ďalej uvádza, že podľa rozhodnutí o ZKÚ z rokov 1991 a 2001 vydávanie osvedčení EUR.1 prislúcha iba orgánom ZKÚ, zatiaľ čo orgány členských štátov nemajú žiadnu možnosť zásahu a v tomto ohľade nepodliehajú ani žiadnej zodpovednosti. Konkrétne tieto rozhodnutia o ZKÚ z rokov 1991 a 2001 stanovili systém administratívnej spolupráce medzi na jednej strane orgánmi ZKÚ a na druhej strane Komisiou, ako aj orgánmi členských štátov, ktorá umožňuje overiť dodržiavanie týchto rozhodnutí a obrátiť sa na tento účel priamo na orgány ZKÚ. Navyše problémy, ktoré vznikajú medzi ZKÚ a Úniou, musia byť vyriešené v rámci partnerstva.
- 70 Okrem toho spochybnenie zodpovednosti Holandska ako členského štátu je v rozpore so zásadou právnej istoty a zásadou riadnej správy vecí verejných. V tejto súvislosti Holandské kráľovstvo tvrdí, že na rozdiel od judikatúry vyplývajúcej z rozsudku z 13. novembra 2014, Nencini/Parlament (C-447/13 P, EU:C:2014:2372, bod 48), Komisia nekonala v primeranej lehote, keďže táto inštitúcia požiadala o poskytnutie predmetného cla viac ako sedem rokov resp. viac ako jedenásť rokov po tom, ako OLAF zistil predmetné nezrovnalosti.

Posúdenie Súdnym dvorom

- 71 Na úvod treba zdôrazniť, že hoci v čase správania orgánov Curaçaa a Aruby, ktoré bolo základom tejto žaloby o nesplnenie povinnosti, bola zásada lojálnej spolupráce zakotvená v článku 5 Zmluvy o ES a neskôr v článku 10 ES, tieto ustanovenia boli v čase, keď Komisia požiadala Holandské kráľovstvo o náhradu straty vlastných zdrojov, ktorá podľa nej vyplýva z tohto správania, nahradené článkom 4 ods. 3 ZEÚ. Z toho vyplýva, že žalobu treba preskúmať vzhľadom na zásadu lojálnej spolupráce zakotvenú v tomto poslednom uvedenom ustanovení.
- 72 V súlade s článkom 4 ods. 3 druhým pododsekom ZEÚ je Holandské kráľovstvo ako členský štát Únie povinné prijať všetky všeobecné alebo konkrétne opatrenia, ktoré sú vhodné na zabezpečenie vykonania povinností vyplývajúcich zo Zmlúv alebo aktov inštitúcií Únie.
- 73 Hoci na tieto účely všetkým orgánom tohto členského štátu prináleží, aby v rámci svojich právomocí zabezpečili dodržiavanie pravidiel práva Únie, uvedený členský štát zostáva podľa článku 258 ZFEÚ vo vzťahu k Únii výlučne zodpovedný za dodržiavanie povinností, ktoré vyplývajú z tohto práva (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. októbra 2012, Byankov, C-249/11, EU:C:2012:608, bod 64 a citovanú judikatúru, ako aj z 13. mája 2014, Komisia/Španielsko, C-184/11, EU:C:2014:316, bod 43 a citovanú judikatúru).
- 74 Ako však Komisia spresnila vo svojej replike, táto žaloba o nesplnenie povinnosti sa nezakladá na pochybeniach, ktorých sa dopustili orgány Holandska, ale na zodpovednosti tohto členského štátu za stratu vlastných zdrojov v dôsledku nedodržania ustanovení rozhodnutí o ZKÚ z rokov 1991 a 2001 upravujúcich vydávanie osvedčení EUR.1 orgánmi Curaçaa a Aruby, ktoré nebolo spochybnené.

- 75 Ako vyplýva z článku 227 ods. 3 Zmluvy o ES v spojení s jej prílohou IV (neskôr článok 299 ods. 3 ES a príloha II Zmluvy o ES a teraz článok 355 ods. 2 ZFEÚ a príloha II Zmluvy o FEÚ), Curaçao a Aruba sa nachádzali medzi ZKÚ vymenovanými v uvedenej prílohe, a preto sa na ne vzťahovali osobitné dojednania pre pridruženie stanovené v štvrtej časti Zmluvy o ES, ktorá zahŕňala jej články 131 až 137 (neskôr články 182 až 188 ES a teraz články 198 až 204 ZFEÚ), pričom pravidlá a postupy tohto režimu boli stanovené rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001 na základe článku 136 uvedenej Zmluvy (neskôr článok 187 ES a teraz článok 203 ZFEÚ).
- 76 V tomto kontexte treba zdôrazniť, že hoci Súdny dvor rozhodol, že na ZKÚ sa s výnimkou výslovného odkazu neuplatňujú všeobecné ustanovenia Zmluvy o ES, teda tie, ktoré nie sú stanovené vo štvrtej časti tejto Zmluvy (rozsudok z 5. júna 2014, X a TBG, C-24/12 a C-27/12, EU:C:2014:1385, bod 45, ako aj citovaná judikatúra), nesplnenie povinnosti vytýkané Holandskému kráľovstvu nespadá pod prípad uvedený v tejto judikatúre. Komisia totiž netvrdí, že zásada lojálnej spolupráce sa uplatňuje na Curaçao a Arubu, ale tvrdí, že Holandské kráľovstvo je na základe tejto zásady povinné niesť zodpovednosť za dôsledky nezákonného vydania osvedčení EUR.1 orgánmi Curaçaa a Aruby. Ako však bolo pripomenuté v bode 72 tohto rozsudku, uvedená zásada sa na Holandské kráľovstvo ako členský štát Únie uplatňuje.
- 77 Vzhľadom na tieto úvahy treba v prvom rade preskúmať, či je Holandské kráľovstvo na základe povinností, ktoré mu ako členskému štátu vyplývajú z článku 4 ods. 3 ZEÚ, zodpovedné vo vzťahu k Únii za prípadné vydanie osvedčení EUR.1 orgánmi Curaçaa a Aruby, a to v rozpore s rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001, v druhom rade, či je na základe tohto ustanovenia povinné nahradiť sumu – prípadne navýšenú o úroky z omeškania – prípadnej straty vlastných zdrojov Únie, ktorá z toho vyplýva, a po tretie v prípade kladných odpovedí, či je nesplnenie povinnosti vytýkané Holandskému kráľovstvu dôvodné.
- O zodpovednosti Holandského kráľovstva z dôvodu prípadného nezákonného vydávania osvedčení EUR.1 orgánmi Curaçaa a Aruby
- 78 Komisia tvrdí, že práve z dôvodu osobitných vzťahov medzi Curaçaom a Arubou na jednej strane a Holandským kráľovstvom na druhej strane musí tento členský štát niesť voči Únii zodpovednosť za akty a opomenutia orgánov Curaçaa a Aruby, pokiaľ tieto orgány vydali osvedčenia EUR.1 v rozpore s rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001.
- 79 Holandské kráľovstvo patrí medzi členské štáty, ktoré majú podľa článku 131 prvého odseku Zmluvy o ES (neskôr článok 182 prvý odsek ES a teraz článok 198 prvý odsek ZFEÚ) „osobitné vzťahy“ so ZKÚ. V súlade s týmto ustanovením podriadenie týchto krajín a území osobitným dojednaniám pre pridruženie stanoveným v štvrtej časti Zmluvy o ES vychádzalo v čase tohto vydania z týchto osobitných vzťahov.
- 80 Uvedené osobitné vzťahy sa vyznačujú okolnosťou, že ZKÚ nie sú nezávislými štátmi, ale predstavujú krajiny a územia, ktoré sú závislé na takomto štáte, ktorý zabezpečuje najmä ich zastupovanie na medzinárodnej úrovni [pozri v tomto zmysle stanovisko 1/78 (Medzinárodná dohoda o prírodnom kaučuku) zo 4. októbra 1979, EU:C:1979:224, bod 62, a 1/94 (Dohody pripojené k dohode o založení WTO) z 15. novembra 1994, EU:C:1994:384, bod 17].
- 81 V súlade s článkom 131 Zmluvy o ES (neskôr článok 182 ES a teraz článok 198 ZFEÚ) sa uplatňovanie osobitných dojednaní pre pridruženie stanovených v štvrtej časti tejto Zmluvy, ktorých cieľom je podporovať hospodársky, sociálny a kultúrny rozvoj ZKÚ, vzťahuje len na krajiny a územia, ktoré majú osobitné vzťahy s dotknutým členským štátom, ktorý požiadal, aby sa na ne uplatňovali osobitné dojednania pre pridruženie. Pokiaľ ide konkrétne o Curaçao a Arubu, ktoré boli súčasťou Holandských Antíl v čase nadobudnutia účinnosti Zmluvy o EHS, členské štáty uzavreli dohovor 64/533/EHS

z 13. novembra 1962 o revízii Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva s cieľom uplatňovať na Holandské Antily osobitné dojednania pre pridruženie stanovené v štvrtej časti tejto zmluvy [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES P 150, 1964, s. 2414).

- 82 Pojmy použité najmä v prvom odôvodnení, v článku 234 a článku 235 ods. 2 rozhodnutia o ZKÚ z roku 1991, ako aj najmä v článkoch 4 a 7 rozhodnutia o ZKÚ z roku 2001, na označenie členského štátu, „s ktorým sú ZKÚ spojené“, sú teda vyjadrením osobitných vzťahov, ktoré medzi nimi existujú, a to podľa článku 131 prvého odseku Zmluvy o ES (neskôr článok 182 prvý odsek ES a teraz článok 198 prvý odsek ZFEÚ). Tento výklad je podporený článkom 1 rozhodnutia o ZKÚ z roku 1991 v spojení s jeho prílohou I bodom 4, z ktorého vyplýva, že Curaçao a Aruba sú ZKÚ „patriaciami do“ Holandského kráľovstva.
- 83 Navyše v rámci uvedených osobitných dojednaní pre pridruženie mali výrobky s pôvodom z Curaçaa a Aruby privilegovaný prístup na vnútorný trh s oslobodením od cla a poplatkov s rovnocenným účinkom v súlade s článkom 133 ods. 1 Zmluvy o ES (neskôr článok 184 ods. 1 ES a teraz článok 200 ods. 1 ZFEÚ) v spojení s článkom 101 ods. 1, článkom 108 ods. 1 prvou zarážkou, ako aj prílohou II k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 1991 (článok 35 a príloha III k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 2001).
- 84 Na vydávanie osvedčení EUR.1 sa však vzťahovalo právo Únie. Podľa článku 12 ods. 6 prílohy II k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 1991 (článok 15 ods. 4 prílohy III k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 2001), ktorý sa uplatňuje na územia ZKÚ podľa jeho článku 237, tieto osvedčenia preukazujúce tento pôvod vydávajú orgány ZKÚ. Pokiaľ teda tieto orgány vydávali takéto osvedčenia, mali povinnosť dodržiavať požiadavky uvedené v prílohe II k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 1991 (príloha III k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 2001).
- 85 Okrem toho postupy stanovené v rozhodnutiach o ZKÚ z rokov 1991 a 2001 na účely vyriešenia sporov alebo problémov, ktoré by mohli v tomto kontexte vzniknúť, odrážali ústredné postavenie, aké mali osobitné vzťahy medzi dotknutým ZKÚ a členským štátom, ktorému patril, v zmysle článku 131 prvého odseku Zmluvy o ES (neskôr článok 182 prvý odsek ES a teraz článok 198 prvý odsek ZFEÚ) pre dojednania pre pridruženie stanovené v štvrtej časti Zmluvy o ES.
- 86 V tejto súvislosti treba zohľadniť najmä článok 26 ods. 7 prílohy II k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 1991, ako aj článok 34 prílohy III k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 2001, podľa ktorých sa spory týkajúce sa zákonnosti osvedčení EUR.1, ktoré nie je možné vyriešiť medzi colnými orgánmi štátu dovozu a colnými orgánmi ZKÚ vývozu, majú vyriešiť na úrovni výboru pôvodu a neskôr výboru pre colný kódex, a to v rámci postupu, na ktorom sa zúčastnia najmä zástupca členského štátu, do ktorého patrí ZKÚ vývozu, ale nie príslušné miestne orgány tohto ZKÚ.
- 87 Okrem toho, pokiaľ ide o prípadné riešenie problémov, ktoré by mohli vzniknúť v súvislosti s nezákonným vydávaním osvedčení EUR.1 v rámci partnerstva uvedeného v článkoch 234 a 235 rozhodnutia o ZKÚ z roku 1991 (neskôr článok 7 rozhodnutia o ZKÚ z roku 2001), je nutné konštatovať, že toto partnerstvo nemohlo byť založené na dvojstrannom dialógu medzi dotknutým ZKÚ a Komisiou, ale vyžadovalo trojstranné konzultácie, na ktorých sa okrem Komisie mali zúčastniť členský štát, do ktorého patril ZKÚ, a príslušné miestne orgány tohto ZKÚ. Podľa článku 10 prvého odseku rozhodnutia o ZKÚ z roku 1991 sa na účely zabezpečenia dodržiavania „právomocí príslušných centrálnych orgánov dotknutých členských štátov“ vyžadovala účasť členského štátu, do ktorého patril ZKÚ, na tejto trojstrannej konzultácii. Podobne článok 7 ods. 1 rozhodnutia o ZKÚ z roku 2001 zdôraznil potrebu rešpektovania „inštitucionálnej organizácie dotknutých členských štátov“.
- 88 Za týchto podmienok existencia osobitných vzťahov medzi Holandským kráľovstvom a jeho ZKÚ v zmysle článku 131 prvého odseku Zmluvy o ES (neskôr článok 182 prvý odsek ES a teraz článok 198 prvý odsek ZFEÚ) môže založiť osobitnú zodpovednosť tohto členského štátu voči Únii, ak orgány týchto ZKÚ vydávajú osvedčenia EUR.1 v rozpore s uvedenými rozhodnutiami.

- 89 Holandské kráľovstvo však spochybňuje existenciu takejto zodpovednosti. Po prvé tvrdí, že vzhľadom na skutočnosť, že Zmluva o ES bola ratifikovaná výlučne pre Holandsko, je potrebné rozlišovať na jednej strane medzi Curaçaom a Arubou a na druhej strane Holandským kráľovstvom ako členským štátom v súlade s judikatúrou vyplývajúcou zo stanoviska 1/78 (Medzinárodná dohoda o prírodnom kaučuku) zo 4. októbra 1979 (EU:C:1979:224, bod 62). Po druhé podľa Holandského kráľovstva systém administratívnej spolupráce zavedený rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001 umožňuje obrátiť sa priamo na orgány uvedených ZKÚ, a to tak, že mu Komisia mu nemôže pripisovať zodpovednosť za akty týchto orgánov na základe článku 4 ods. 3 ZEÚ. Po tretie uznanie takejto zodpovednosti by ohrozilo autonómiu týchto ZKÚ, čím by bol porušený článok 4 ods. 2 ZEÚ a článok 73 Charty Organizácie Spojených národov.
- 90 Pokiaľ ide o prvé tvrdenie, Súdny dvor v bode 62 stanoviska citovaného v predchádzajúcom bode nepochybne v podstate rozhodol, že ak určitý členský štát uzavrie medzinárodnú dohodu ako medzinárodný zástupca určitého ZKÚ, ktorý patrí do uvedeného štátu, tento štát nekoná ako členský štát. Toto zistenie, ktoré umožnilo Súdnemu dvoru dospieť k záveru, že takéto zastúpenie nemalo nijaký vplyv na „vymedzenie oblastí právomoci v rámci Spoločenstva“, však nie je relevantné na účely posúdenia zodpovednosti členského štátu v kontexte vydávania osvedčení EUR.1 orgánmi ZKÚ, ktorý patrí do tohto členského štátu, v rozpore s rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001, pričom táto zodpovednosť sa riadi normami práva Únie uplatniteľnými na území ZKÚ.
- 91 Pokiaľ ide o druhé tvrdenie Holandského kráľovstva založené na systéme administratívnej spolupráce vytvorenom rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001, je pravda, že v súlade s článkom 26 ods. 6 prílohy II k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 1991 a neskôr článkom 32 ods. 8 prílohy III k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 2001 práve príslušným orgánom ZKÚ prináležalo vykonať potrebné prešetrenia v prípade, že sa zdá, že postup overenia uvedený v článku 26 ods. 1 prílohy II k prvému rozhodnutiu a neskôr v článku 32 ods. 2 prílohy III k druhému rozhodnutiu alebo akákoľvek iná informácia, ktorá je k dispozícii, naznačuje, že ustanovenia týchto príloh boli porušované. Na jednej strane však tieto isté ustanovenia stanovujú, že Komisia „sa môže zúčastniť“ na prešetreniach, ktorých cieľom je odhaliť a predchádzať porušeniam ustanovení upravujúcich vydávanie osvedčení EUR.1 bez toho, aby jej bola v tejto súvislosti uložená povinnosť. Na druhej strane, hoci článok 26 ods. 7 prílohy II k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 1991 a neskôr článok 34 prílohy III k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 2001 stanovoval, že spory, ktoré vznikli v rámci takýchto prešetrovaní alebo pri ktorých nastal výkladový problém, „[sa] predkladajú“ na účely postupu riešenia sporov, zo samotného znenia týchto ustanovení vyplýva, že sa týkajú len sporov medzi štátom dovozu a ZKÚ vývozu, a preto sa nevzťahujú na Komisiu.
- 92 Navyše a na rozdiel od toho, čo tvrdí Holandské kráľovstvo, ustanovenia týkajúce sa spolupráce nazvanej „partnerstvo“ tiež nebránia tomu, aby členskému štátu mohla byť na základe článku 4 ods. 3 ZEÚ pripísaná zodpovednosť za nezákonné vydávanie osvedčení EUR.1 orgánmi jeho ZKÚ. Podľa znenia článku 234 rozhodnutia o ZKÚ z roku 1991 sa totiž konanie Únie musí opierať, „pokiaľ je to možné“, iba o túto spoluprácu medzi Komisiou, členským štátom, do ktorého patrilo ZKÚ, a príslušnými miestnymi orgánmi tohto ZKÚ. Okrem toho podľa článku 235 ods. 2 tohto rozhodnutia na žiadosť najmä dotknutých ZKÚ „môžu byť... vytvorené“ pracovné skupiny na účely pridruženia, aby bol vyriešený každý problém, ktorý vznikne medzi ZKÚ a Úniou. Podobne článok 7 ods. 3 rozhodnutia o ZKÚ z roku 2001 stanovoval len to, že pracovné skupiny partnerstva zavedené pre každé ZKÚ „môžu byť zvolané“ najmä na žiadosť ZKÚ. Hoci je pravda, že tento partnerský postup nebol v prejednávanej veci vykonaný, nič to nemení na tom, že zo znenia týchto ustanovení vyplýva, že tieto ustanovenia priznávajú takémuto výkonu fakultatívnu povahu.
- 93 Rovnako tretie tvrdenie založené na ústavnej autonómii Curaçaa a Aruby nemôže uspieť, keďže Holandské kráľovstvo nevysvetlilo, ako by zodpovednosť členského štátu za akty jeho ZKÚ, ktorá nemá vplyv na úlohy, ktoré sú týmto ZKÚ zverené rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001, mohla ohroziť ich autonómiu.

- 94 Treba ešte posúdiť to, za aké druhy pochybení, ktorých sa dopustil ZKÚ v kontexte vydávania osvedčení EUR.1, musí členský štát, do ktorého patrí ZKÚ, niesť zodpovednosť.
- 95 V tejto súvislosti zo zásady lojálnej spolupráce, zakotvanej v článku 4 ods. 3 ZEÚ, vyplýva, že členské štáty sú povinné prijať všetky opatrenia spôsobilé zaručiť dosah a účinnosť práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 7. októbra 2010, Stils Met, C-382/09, EU:C:2010:596, bod 44, a z 5. decembra 2017, Nemecko/Rada, C-600/14, EU:C:2017:935, bod 94).
- 96 Vzhľadom na preferenčnú a derogatívnu povahu colného režimu uplatňovaného na výrobky s pôvodom v ZKÚ sa za podmienok stanovených v článku 133 ods. 1 Zmluvy o ES (neskôr článok 184 ods. 1 ES a teraz článok 200 ods. 1 ZFEÚ) a článku 101 ods. 1 v spojení s článkom 108 ods. 1 prvou zarážkou, ako aj prílohe II k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 1991 (článok 35 a príloha III k rozhodnutiu o ZKÚ z roku 2001) povinnosť pripomenutá v predchádzajúcom bode v prejednávanej veci uplatňuje osobitne prísne. Zodpovednosť voči Únii, ktorú má členský štát, do ktorého patrí ZKÚ, sa podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ preto vzťahuje na akékoľvek pochybenie, ktorého sa dopustili orgány tohto ZKÚ v kontexte vydávania osvedčení EUR.1.
- 97 Vzhľadom na všetky tieto úvahy treba prijať záver, že Holandské kráľovstvo je na základe povinností, ktoré mu ako členskému štátu vyplývajú z článku 131 prvého odseku Zmluvy o ES (neskôr článok 182 prvý odsek ES a teraz článok 198 prvý odsek ZFEÚ), ako aj z článku 4 ods. 3 ZEÚ, zodpovedné voči Únii za prípadné vydanie osvedčení EUR.1 orgánmi Curaçaa a Aruby, ku ktorému došlo v rozpore s rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001 [pozri analogicky rozsudok z dnešného dňa, Komisia/Spojené kráľovstvo (Zodpovednosť za konanie ZKÚ), C-391/17, bod 95].
- *O povinnosti nahradiť prípadnú stratu vlastných zdrojov podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ*
- 98 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že na základe zásady lojálnej spolupráce sú členské štáty povinné odstrániť nezákonné dôsledky porušenia práva Únie. V dôsledku toho orgánom členských štátov prináleží, aby v rámci svojich právomocí prijali všetky potrebné opatrenia s cieľom napraviť porušenie tohto práva (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. júna 2007, Jonkman a i., C-231/06 až C-233/06, EU:C:2007:373, body 37 a 38, ako aj z 26. júla 2017, Comune di Corridonia a i., C-196/16 a C-197/16, EU:C:2017:589, bod 35 a citovanú judikatúru, ako aj z 27. júna 2019, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie a i., C-597/17, EU:C:2019:544, bod 54).
- 99 Vzhľadom na to, že vydanie osvedčenia EUR.1 v rozpore s rozhodnutiami o ZKÚ z rokov 1991 a 2001 bráni za podmienok stanovených v článku 220 ods. 2 písm. b) a článku 239 colného kódexu orgánom dotknutého členského štátu dovozu vo výbere cla, ktoré by mali vybrať v prípade neexistencie takéhoto osvedčenia EUR.1, strata tradičných vlastných zdrojov Únie, ktorá z toho vyplýva, predstavuje protiprávny dôsledok porušenia práva Únie. Podľa judikatúry Súdneho dvora takúto stratu totiž treba nahradiť buď z iných vlastných zdrojov alebo prostredníctvom úpravy výdavkov (pozri analogicky rozsudky z 15. novembra 2005, Komisia/Dánsko, C-392/02, EU:C:2005:683, bod 54, a z 5. októbra 2006, Komisia/Nemecko, C-105/02, EU:C:2006:637, bod 88).
- 100 Členský štát, ktorý je vo vzťahu k Únii zodpovedný za nezákonné vydanie takéhoto osvedčenia, je preto povinný v súlade so zásadou lojálnej spolupráce prijať všetky opatrenia potrebné na nápravu tohto porušenia práva Únie a najmä musí nahradiť stratu vlastných zdrojov, ktoré z toho vyplývajú [pozri analogicky rozsudok z tohto dňa, Komisia/Spojené kráľovstvo (Zodpovednosť za konanie ZKÚ), C-391/17, bod 98].
- 101 Pokiaľ ide konkrétnejšie o otázku, či sumu takejto straty vlastných zdrojov treba prípadne zvýšiť o úroky z omeškania, stačí uviesť, že samotná náhrada sumy cla, ktoré nebolo možné vybrať, nemôže stačiť na odstránenie protiprávných dôsledkov nezákonného vydania osvedčenia EUR.1.

102 Tento výklad nemožno spochybniť tvrdením založeným na zásade právnej istoty, na ktorú sa odvolávajú Holandské kráľovstvo a Spojené kráľovstvo, podľa ktorého takáto povinnosť náhrady nemôže existovať bez toho, aby v práve Únie existovalo výslovné ustanovenie, ktoré sa jej týka. Povinnosť nahradiť stratu vlastných zdrojov vyplývajúcu z nezákonného vydávania osvedčení EUR.1 totiž predstavuje len osobitný výraz povinnosti vyplývajúcej zo zásady lojálnej spolupráce, podľa ktorej sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na nápravu porušenia práva Únie a odstrániť protiprávne dôsledky. Ako vyplýva z ustálenej judikatúry pripomenutej v bode 98 tohto rozsudku, táto posledná uvedená povinnosť sa vzťahuje na všetky protiprávne dôsledky porušenia tohto práva, najmä na tie, ktoré majú finančnú povahu, tak ako v prejednávanej veci.

103 Úroky z omeškania však začínajú plynúť až odo dňa žiadosti adresovanej dotknutému členskému štátu, ktorej cieľom je získať náhradu uvedenej straty vlastných zdrojov.

104 Vzhľadom na všetky tieto úvahy treba prijať záver, že členský štát, ktorý je zodpovedný voči Únii za nezákonné vydávanie osvedčení EUR.1 zo strany ZKÚ, ktorý do neho patrí, je v súlade so zásadou lojálnej spolupráce povinný nahradiť prípadnú stratu vlastných zdrojov, prípadne zvýšenú o úroky z omeškania.

– O vytýkanom nesplnení povinnosti

105 Zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, vyplýva, že v rokoch 1997 až 2000, ako aj v rokoch 2002 a 2003, boli tovary, na ktoré sa vzťahovali osvedčenia EUR.1 vydané orgánmi Curaçaa a Aruby, dovezené do Holandska a Nemecka bez dovozného cla.

106 Medzi účastníkmi konania je nesporné, že predmetné osvedčenia EUR.1 vydali uvedené orgány, hoci predmetné tovary nespĺňali podmienky, ktoré sa vyžadujú na to, aby sa mohli považovať za výrobky s preferenčným pôvodom podľa článku 101 ods. 1 rozhodnutia o ZKÚ z roku 1991 a článku 35 ods. 1 rozhodnutia o ZKÚ z roku 2001. Je tiež nesporné, že porušenie týchto ustanovení spôsobilo Únii stratu vlastných zdrojov z titulu dovozného cla.

107 Za týchto podmienok je Holandské kráľovstvo v súlade s článkom 4 ods. 3 ZEÚ povinné nahradiť sumu tejto straty vlastných zdrojov, ako to Komisia požadovala v listoch z 27. januára a 31. mája 2012.

108 Holandské kráľovstvo však tvrdí, že zásady právnej istoty a riadnej správy vecí verejných v tomto prípade bránia možnosti konštatovať nesplnenie tejto povinnosti poskytnúť náhradu z dôvodu, že Komisia ho nepožiadala o realizáciu tejto náhrady v primeranej lehote v súlade s judikatúrou vyplývajúcou z rozsudku z 13. novembra 2014, Nencini/Parlament (C-447/13 P, EU:C:2014:2372, bod 48).

109 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že judikatúra vyplývajúca z rozsudku citovaného v predchádzajúcom bode sa týka článku 85b vykonávacieho nariadenia, ktorým sa stanovuje začiatok päťročnej premľacej lehoty podľa článku 73a rozpočtového nariadenia na okamih uplynutia konečného termínu oznámeného dlžníkovi v oznámení o dlhu.

110 V uvedenom rozsudku Súdny dvor síce rozhodol, že pri existencii medzery v príslušnej právnej úprave zásada právnej istoty vyžaduje, aby dotknutá inštitúcia doručila oznámenie v primeranej lehote, pričom však spresnil, že lehota na doručenie oznámenia o dlhu sa musí považovať za neprimeranú, ak sa toto doručenie vykoná po uplynutí doby piatich rokov od okamihu, keď si inštitúcia mohla za normálnych okolností svoju pohľadávku uplatniť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. novembra 2014, Nencini/Parlament, C-447/13 P, EU:C:2014:2372, body 48 a 49).

- 111 Bez toho, aby bolo potrebné preskúmať, či sa má článok 73a rozpočtového nariadenia a článok 85b vykonávacieho nariadenia uplatniť na povinnosť nahradiť takú stratu vlastných zdrojov podľa článku 4 ods. 3 ZEÚ, o akú ide v prejednávanej veci, je nutné konštatovať, že Komisia v žiadnom prípade neprekročila lehotu piatich rokov, po uplynutí ktorej sa lehota na oznámenie dlhu musí považovať za neprimeranú podľa judikatúry vyplývajúcej z rozsudku citovaného v predchádzajúcom bode. Medzi účastníkmi konania totiž nie je sporné, že strata vlastných zdrojov Únie vyplývajúca z nezákonného vydania osvedčení EUR.1 orgánmi Curaçaa a Aruby sa stala konečnou až v priebehu roka 2009. Vzhľadom na skutočnosť, že pred týmto dňom Komisia nemohla požadovať náhradu uvedenej straty, je potrebné sa domnievať, že dodržala uvedenú lehotu piatich rokov, keďže Holandské kráľovstvo požiadala o realizáciu tejto náhrady v priebehu roka 2012.
- 112 V dôsledku toho treba konštatovať, že Holandské kráľovstvo si tým, že nenahradiť stratu vlastných zdrojov vyplývajúcu z nezákonného vydania osvedčení EUR.1 orgánmi Curaçaa a Aruby s ohľadom na rozhodnutie o ZKÚ z roku 1991 a neskôr rozhodnutie o ZKÚ z roku 2001, pokiaľ ide o dovoz sušeného mlieka a ryže z Curaçaa v období rokov 1997 až 2000 a dovoz krúp a krupice z Aruby v období rokov 2002 a 2003, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 4 ods. 3 ZEÚ.

O trovách

- 113 Podľa článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla uložiť Holandskému kráľovstvu povinnosť nahradiť trovy konania a Holandské kráľovstvo nemalo úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené uložiť mu povinnosť nahradiť trovy konania.
- 114 Podľa článku 140 ods. 1 rovnakého rokovacieho poriadku, podľa ktorého členské štáty, ktoré do konania vstúpili ako vedľajší účastníci, znášajú vlastné trovy konania, Spojené kráľovstvo znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. Holandské kráľovstvo si tým, že nenahradiť stratu vlastných zdrojov vyplývajúcu z nezákonného vydania osvedčení EUR.1 orgánmi Curaçaa a Aruby s ohľadom na rozhodnutie Rady 91/482/EHS z 25. júla 1991 o pridružení zámorských krajín a území k Európskemu hospodárskemu spoločenstvu a neskôr rozhodnutie Rady 2001/822/ES z 27. novembra 2001 o pridružení zámorských krajín a území k Európskemu spoločenstvu, pokiaľ ide o dovoz sušeného mlieka a ryže z Curaçaa v období rokov 1997 až 2000 a dovoz krúp a krupice z Aruby v období rokov 2002 a 2003, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 4 ods. 3 ZEÚ.
2. Holandské kráľovstvo je povinné nahradiť trovy konania.
3. Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska znáša svoje vlastné trovy konania.

Podpisy